

Møte torsdag den 16. februar 2017 kl. 10

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 52):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i arbeidsmiljøloven (gjennomføring av håndhevingsdirektivet mv.) (Innst. 172 L (2016–2017), jf. Prop. 5 L (2016–2017))
2. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantane Per Olaf Lundteigen og Kjersti Toppe om endring av arbeidsmiljøloven § 14-12 (2) første punktum om tidsavgrensning innleie av arbeidsfolk (Innst. 173 L (2016–2017), jf. Dokument 8:16 L (2016–2017))
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i tinglysningsloven, inkassoloven og tvangsfullbyrdsloven mv. (teknologinøytralitet) (Lovvedtak 52 (2016–2017), jf. Innst. 171 L (2016–2017) og Prop. 6 L (2016–2017))
4. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Aslaug Fadum*

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant for Senterpartiet, Aslaug Fadum, døde den 13. november 2016, 91 år gammel.

Aslaug Fadum ble født i Sem i Vestfold i 1925. Hun hadde et langt og innholdsrikt liv i arbeid for Senterpartiet, men også for en rekke organisasjoner. En av dem var Bygdekvinnelaget, hvor hun hadde flere ulike verv.

Aslaug Fadum var Senterpartiets representant fra Vestfold på Stortinget i perioden 1973–77. Hun satt i sosialkomiteen, selv om hun nok hadde hatt mer lyst til å sitte i det som den gang het industrikomiteen. Som sosialpolitisk talskvinne markerte hun seg på en lang rekke felt, både innenfor familiepolitikk, barnehager, eldreomsorg og helse. Hun var også svært opptatt av næringslivs- og miljøpolitikk, landbruk og sjøfolkenes vilkår.

Som stortingsrepresentant hadde hun en bred lokalpolitisk bakgrunn. Hun kom med i kommunestyret i tidligere Sem kommune i 1967 som representant for Senterpartiet og satt der til hun ble innvalgt på Stortinget i 1973. I perioden 1979–83 var hun medlem av fylkestinget i Vestfold.

Hun sa selv i et intervju at å delta i organisasjonsarbeid og politikk er opplæring i kunsten å samarbeide.

Utdanning var ingen selvfølge da Aslaug Fadum vokste opp. Det var kanskje grunnen til at hun engasjerte seg sterkt i voksenopplæring og i studieforbundsvirksomhet etter at hun gikk av på Stortinget.

Hun var leder av Bygdefolkets Studieforbund, Senterpartiets Studieforbund og sentralstyremedlem i partiet 1979–83. I 1984 ble hun tildelt Senterpartiets hedersmerke.

Aslaug Fadum hadde også en rekke verv innen næringslivet. Blant annet satt hun i Statoils styre store deler av 1980-tallet. Det var en svært viktig periode for norsk oljevirksomhet, bl.a. ble Statoil splittet opp og SDØE etablert i denne perioden.

Aslaug Fadum gikk grundig inn i sakene, og hun sto for en praktisk politikk hvor ønsket var å skape resultater. Det nøt hun stor respekt for. Hun var hardt arbeidende, og i Vestfold Senterparti oppsto uttrykket «Fadum-dagene» for de dagene da hun reiste rundt i fylket. Det var reisedager som varte fra tidlig morgen til midnatt.

Vi minnes Aslaug Fadum med stor takknemlighet for det arbeidet hun la ned for Stortinget, og lyser fred over hennes minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representantene Gunvor *Eldegard* og Hege Haukeland *Liadal*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Sør-Trøndelag fylke, Ferhat *Givven*, tar nå sete.

Det foreligger tre permisjonssøknader:

- fra representanten Fredric Holen *Bjordal* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 20. februar til og med 5. mars
- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Ingebjørg Amanda *Godskesen* i tiden fra og med 21. februar til og med 23. februar for å delta i reise med Europarådets parlamentariske forsamling til Armenia
- fra representanten Geir Jørgen *Bekkevold* om permisjon i tiden fra og med 22. februar til og med 24. februar for å delta i OSSEs vintermøte i Wien

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden slik:
For Aust-Agder fylke: Lene *Langemyr* 21.–23. februar
For Møre og Romsdal fylke: Tove-Lise *Torve* 21.–23. februar
For Telemark fylke: Hanne *Thürmer* 22.–23. februar

Presidenten: Representanten Snorre Serigstad Valen vil fremsette et representantforslag.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:05:46]: På vegne av representantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kirsti Bergstø og meg selv vil jeg legge fram et forslag om profittfri barnehage.

Presidenten: Representanten Heidi Greni vil fremsette et representantforslag.

Heidi Greni (Sp) [10:06:16]: På vegne av representantene Jenny Klinge, Ivar Odnes og meg selv har jeg den glede å legge fram et forslag om utredning av hvordan fordelingen av statlige arbeidsplasser påvirker regionale ulikheter.

Presidenten: Representanten Ketil Kjenseth vil fremsette to representantforslag.

Ketil Kjenseth (V) [10:06:47]: På vegne av representantene Trine Skei Grande, André N. Skjelstad, Ola Elvestuen, Pål Farstad og meg selv vil jeg legge fram et for-

slag om Anno 2020 – Et krafttak for den immaterielle kulturarven.

På vegne av representanten Ola Elvestuen og meg selv vil jeg legge fram et forslag om 100-årsmarkering av slutten på første verdenskrig – i Dialogbyen Lillehammer 2018.

Presidenten: Representanten Liv Signe Navarsete vil fremsette et representantforslag.

Liv Signe Navarsete (Sp) [10:07:35]: På vegne av representantane Tryge Slagsvold Vedum, Jenny Klinge, Geir Pollestad og meg sjølv har eg æra av å leggje fram eit forslag om at Stortinget ber regjeringa stanse alle pågåande nedskjeringsprosessar i Heimevernet, inklusiv Sjøheimvernet, til landmaksutgreiinga er handsama i Stortinget.

Presidenten: Representanten Rasmus Hansson vil fremsette et representantforslag.

Rasmus Hansson (MDG) [10:08:08]: På vegne av meg selv vil jeg framsette et forslag om en strategisk omstilling og utfasing av norsk petroleumsproduksjon i perioden 2018–2040 for å redusere Norges økonomiske risiko og innfri klimamålene i Paris-avtalen.

Presidenten: Representantforslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:08:34]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i arbeidsmiljøloven (gjennomføring av håndhevingsdirektivet mv.) (Innst. 172 L (2016–2017), jf. Prop. 5 L (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:09:20] (ordfører for saken): Det som vi nå skal behandle, er ikke allemannslesning, men det bør det bli. Det gjelder håndheving av utsendingsdirektivet, utsending av arbeidsfolk fra Øst-Europa til Norge. Vi er i en situasjon som under dagens forhold ikke gir gode resultater. Det gir stadig større utrygghet i norsk arbeidsliv, slik en opptrer, og det vil også føre til at vi ikke har rettfærdig konkurranse mellom de næringsdrivende.

Det er en meget komplisert sak. Det er stor uenighet i komiteen. Representanter fra regjeringsalliansen og Arbeiderpartiet vil sjøl legge fram hvorfor de støtter direktivene. Jeg som saksordfører og vi i Senterpartiet går imot at vi skal legge direktivet til grunn i norsk lov. Det er me-

get krevende og uoversiktlig. Det er også bekreftet i Arbeidstilsynets høringsssvar om gjennomføring av håndhevingsdirektiver i norsk rett, i det brevet de sendte 18. april 2016, hvor det kom opp svært mange ubesvarte spørsmål.

Håndhevingsdirektivet må ses sammen med utsendingsdirektivet fra 1996, altså håndheving av hvordan utsendingsdirektivet skal praktiseres. Utsendingsdirektivet er til revisjon i EU-parlamentet og Rådet, hvor alle 28 land er representert. Det gjelder utstasjonerte arbeidstakere eller tjenesteytere fra f.eks. Litauen i et annet EU/EØS-land, eksempelvis Norge. Der en er en utsendt, er vertslandet, eksempelvis Norge. Der selskapet er etablert, er etableringslandet, eksempelvis Litauen.

Det er stor uenighet mellom EU-landene om innholdet i utsendingsdirektivet, og derfor også stor uenighet om innholdet i nytt utsendingsdirektiv. Det er i stor grad en konflikt mellom østeuropeiske land og vesteuropeiske land. Sakens kjerne er at dersom utstasjonerte arbeidstakere eller tjenesteytere koster like mye i vertslandet, eksempelvis Norge, som vertslandets, Norges, egne arbeidsfolk, mister etableringslandet, eksempelvis Litauen, konkurransefortrinn. Dette viser hvilke underliggende konflikter disse to direktivene skal håndtere, og dermed også hvor komplisert dagens regelverk er, fordi regelverket skal vise tilsynelatende enighet, samtidig som det reelt er grunnleggende uenighet.

Håndhevingsdirektivet skal bygge en bru over denne konflikten. Og det må bli uklart, det må bli uklare setninger, det må bli uklare begreper, som derved overlater hele makta til domstolene – til EU-domstolen og til EFTA-domstolen. Derved tas de politiske realitetene helt ut av de folkevalgte fora og over i rettsapparatet.

Når Senterpartiet går imot å innlemme håndhevingsdirektivet i norsk rett, er det fordi vi mister folkevalgt kontroll, og fordi vi ikke har forutgående mulighet til å vite hva som vil bli resultatet av anvendelsen av direktivet. Et godt eksempel er regler for innkreving av mulkt og gebyrer for overtredelse av arbeidsmiljøloven. Dersom innkreving i Norge ikke gir resultat, må Statens innkrevingssentral benytte innkreivingsmyndighetene i etableringslandet. Dette betyr at innkreivingslandets namsmyndigheter beholder de innkrevde mulkter og gebyrer. Dette vil lett medføre at det ikke blir lagt særlig stor vekt på å fremme saker fra Norge som gjelder andre land. Videre er det en risiko for at etableringslandene er tilbakeholdne med å innkreve penger, da dette svekker deres virksomheters konkurransevne. Derved mister en lett de strenge virkemidlene og sitter igjen med de svake virkemidlene, som forbedret informasjon til aktører om lovverket i Norge og eventuelle endringer av norsk lovverk.

På denne bakgrunn er direktivet ikke egnet til å oppfylle de målsettinger som Riksrevisjonen har påpekt som vesentlige i sine tre rapporter – Dokument 3:11, Dokument 3:14 og Dokument 3:15, alle for 2015–2016 – for å rydde opp i arbeidsmarkedskriminalitet, manglende innbetalt skatt og avgift samt sosial dumping ved offentlige kontrakter hvor det er allmenngjorte tariffavtaler.

Til slutt til registreringsplikt for utenlandske tjenesteytere i Norge: Etter Senterpartiets vurdering tillater direktivet at det finnes en plikt for utenlandske tjenesteytere til å gi melding til myndigheter i vertslandet senest når tjenesteytingen starter, altså en registreringsplikt. Jeg vil derfor ta opp forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sos-

ialistisk Venstreparti på det punkt – og legge til grunn at Senterpartiet stemmer mot å ta håndhevingsdirektivet inn i norsk rett.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Dag Terje Andersen (A) [10:14:35]: Som saksordføreren sa, skal vi nå diskutere implementering av håndhevingsdirektivet – eller innføringen av det. For min del vil jeg gi uttrykk for at jeg synes det er positivt at vi nå får til behandling en sak som gjør det lettere å håndheve norske lønns- og arbeidsvilkår for norske arbeidstakere. Jeg må få lov til å si at det synes jeg kommer altfor sjelden fra regjeringa. Også denne gangen kommer initiativet ikke fra regjeringa selv, men altså som en konsekvens av EØS-avtalen.

Det er utfordringer med de frie bevegelsene av arbeidskraft, men for Norges del har det også vært en berikelse i en situasjon med god vekst – som vi hadde i forrige periode, med høy sysselsetting – at utenlandsk arbeidskraft har kunnet bidra til at vi får løst de oppgavene vi skal gjøre her i landet. Problemet er når den utenlandske arbeidskrafta ikke får norske lønns- og arbeidsvilkår. Det gir dette direktivet mulighet til å styrke. Jeg er enig med representanten Lundteigen i at det ikke går langt nok, men det betyr ikke at det ikke er en fordel at det går noen kanskje for små skritt i riktig retning. Det at vi gjennom forskrift, med hjemmel i § 1-7 i loven, kan følge tettere med på at arbeidsvilkår for utsendte følges opp, og også kan etterleve dem – det at vi får påleggskompetanse – gjør at vi faktisk får flere verktøy til å håndheve det flertallet sier er målet, altså bedre tiltak mot sosial dumping.

Jeg vil også framheve forslaget om registrering av tjenesteyter. Jeg er glad for at Arbeiderpartiet har fått med seg noen flere på det, men registrerer at det ikke blir flertall, i hvert fall ved debattens start. Vi får håpe det kommer senere, for det er jo slått fast at for de land innenfor EU-systemet som har den typen registreringsplikt, viser bl.a. rapporten finansiert av Nordisk ministerråd som kom i 2016, til at det eksemplet som Danmark utgjør, som har den typen register, er et godt verktøy for bedre å kunne følge med de selskaper som kommer til Norge for å yte tjenester. Vi synes det er skuffende at regjeringspartiene og regjeringas støttepartier ikke vil være med og fatte et sånt vedtak. Jeg registrerte, da det ble kjent at vi ville fremme et sånt forslag, at det blant dem som uttalte seg, både fra arbeidsgiver- og fra arbeidstakersiden, var en samlet positiv reaksjon fra dem som ønsker å bidra i et trepartssamarbeid til et seriøst arbeidsliv i Norge.

Jeg håper selvfølgelig at det blir vedtatt, men jeg håper, hvis det ikke blir vedtatt, at det skjer, som i en del andre saker som vi har hatt i denne salen, at kanskje regjeringa etter hvert ser at den må gi seg for et politisk press fra opposisjonen i Stortinget og et samlet ønske fra begge parter i arbeidslivet.

Så synes jeg det er trist, som saksordføreren har gjort rede for, at Senterpartiet og kanskje særlig SV stemmer imot. Her er det faktisk sånn at vi får noen verktøy til å bedre situasjonen for det seriøse arbeidslivet. Det er verktøy som noen med rette sier er utilstrekkelige, men de går i riktig retning. I de høringer som har vært for forslaget kom til Stortinget, og de høringer vi har hatt i Stortinget,

har det vært bred enighet om at dette kan være verktøy som bidrar til et mer seriøst arbeidsliv i Norge. Jeg tror representanten Lundteigen er kjent med begrepet «slå på skjækene og mene merra» – altså at det egentlig er selve EØS-avtalen, det går fram av innstillinga og merknadene der, som skal angripes.

EØS-avtalen har vært, er og kommer til å være utrolig viktig for norsk næringsliv framover. Vi er helt avhengig av de eksportmuligheter som den gir oss, men vi skal stå på det vi kan for denne saken, og ikke minst skal vi jobbe internasjonalt og på europeisk plan når det gjelder utstasjoningsdirektivets framtid, og sørge for retten til å forsvare norske lønns- og arbeidsvilkår.

Bengt Morten Wenstøb (H) [10:19:56]: En forutsetning for vår velferd er en felles forståelse om at vi sammen må bidra for å utvikle og forbedre våre velferdsordninger, så også dagens unge kan nyte godt av et vel fungerende sosialt fellesskap i framtiden. Skal vi få det til, er vi avhengig av at flest mulig kan bidra ved å arbeide. Arbeid og skaperkraft er fundamentet i vårt velferdssamfunn.

Trepartssamarbeidet i norsk arbeidsliv er ofte referert til som en viktig forutsetning for å ha ordnede arbeidsforhold i norsk arbeidsliv. Jeg er enig i det. Men framtidens arbeidsliv vil kreve mer. Før snakket man om det norske arbeidslivet, og i dag snakker man om det nordiske. I framtiden vil man snakke om det globale. Der vår foreldregenerasjon arbeidet og bodde på samme sted, er det grunn til å tro at framtidens unge vil være en del av et globalt arbeidsmarked. Derfor er det så viktig med internasjonalt samarbeid fordi norsk arbeidsliv opererer i et internasjonalt marked. Derfor er kanskje Nordisk råd enda viktigere i dag enn før fordi det nordiske velferdssamfunnet samlet skal legge premissene for framtidens arbeidsmarked for å bevare våre felles verdier. Men det alene er ikke nok, vi må også ha et europeisk samarbeid. For oss reguleres dette gjennom EØS-avtalen. Som et lite land i Europa er vi avhengig av europeiske løsninger på norske utfordringer fordi mye av vår handel foregår mellom de europeiske landene.

Håndhevingsdirektivet skal sikre at utsendte arbeidstakere får den beskyttelsen de har krav på i henhold til utsendingsdirektivet. Håndhevingsdirektivets kapittel VI artikkel 13–19 regulerer anmodning om bistand til innkreving av administrative sanksjoner på tvers av landegrensene og bistand til underretning om slike avgjørelser. Hvilke nasjonale regler som berøres, vil være avhengig av om det er norske myndigheter som mottar en anmodning om å bistå myndigheter i andre EØS-stater, eller om det er norske myndigheter som ber om bistand. Håndhevingsdirektivet åpner for at nasjonale myndigheter, i Norge med Arbeidstilsynet og Statens innkrevingssentral, kan be om bistand fra andre EØS-stater til å underrette om eller kreve inn vedtak om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Derfor gir håndhevingsdirektivet Arbeidstilsynet bedre muligheter til å følge opp økonomiske sanksjoner utenfor landets grenser, i tillegg til å føre sterkere tilsyn med bedrifter når det gjelder allmenngjøringsforskriften.

De fire friheter i det europeiske samarbeidet har tjent Norges økonomiske interesser i gode tider hvor vi har hatt stor etterspørsel etter arbeidskraft til å utføre jobber her. Norsk arbeidsliv er i dag preget av seriositet og trygghet.

Regjeringen møter kriminalitet i arbeidslivet med målrettede tiltak. Derfor er det viktig å støtte regjeringens strategi, som har blitt utarbeidet i samarbeid med partene i arbeidslivet, mot kriminalitet i arbeidslivet.

Regjeringen arbeider med å utrede om det bør innføres en registreringsplikt for utenlandske tjenesteytere. Dette er også omtalt i regjeringen Solbergs strategi mot arbeidslivskriminalitet. Det ble også etterspurt på høringen på Stortinget. Det borgerlige flertallet i komiteen mener man bør avvente til utredning fra departementet er ferdigstilt, før man tar stilling til om registreringsplikt bør innføres.

Det er utfordringer i et europeisk forpliktende samarbeid som skal ha ansvaret for å utvikle regler for et velfungerende arbeidsliv. Men det er vanskelig å se alternativet. Samtidig må vi balansere nasjonale interesser mot europeiske løsninger. Vi kan ikke velge bort Europa, men vi kan påvirke Europa til å velge våre løsninger.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:23:55]: Saken som vi har til behandling nå, er en veldig viktig sak. Det er en viktig sak fordi det ikke lenger er slik at en som arbeidstaker forholder seg til ett land – det landet en bor i. Det er faktisk slik at vi beveger oss over grensene.

Hvis vi ser framover, på hvordan vi organiserer oss, kommer det ikke til å være slik at det blir mindre reising og færre passeringer over landegrensene. Det kommer til å bli mer. Vi kommer til å bruke digitale virkemidler mye mer. Når vi skal ha noe ut på anbud, når vi skal jobbe med ting, skjer det via internett – som f.eks. innenfor delingsøkonomien – og vi kommer til å få stadig flere nye arenaer som utfordrer det norske lovverket. I tillegg kommer vi til å se et arbeidsliv der en rekke tilbydere kommer til å misbruke disse mulighetene. Da er spørsmålet: Hvordan angriper vi det?

Den beste måten å angripe dette på er med samarbeid – internasjonalt samarbeid, samarbeid mellom partene i arbeidslivet osv. – nettopp for å forebygge arbeidslivskriminalitet som er grenseoverskridende. Dette er viktig, for hvis vi skal ha sikkerhet for at det jobbes innenfor like konkurransevilkår, må vi ha et system som fanger opp dem som ikke forholder seg til regelverket. Det er også viktig for hvordan vi skal kunne drive inn tvangsmulkt, og andre tiltak overfor dem som begår arbeidslivskriminalitet og ikke følger opp det regelverket vi har. Da må man ha et avtaleverk i bunn. Det er klart at i tiden framover er vi helt nødt til å være føre var. Vi er nødt til å sørge for at regelverket ligger i bunn etter hvert som disse nye plattformene blir utviklet.

For Fremskrittspartiet og regjeringen er det svært viktig at vi har et samarbeid i Europa. Over 70 pst. av alle varer Norge selger, selger vi til et EU-land. Er det da rart at vi også ønsker å være med på et regelverk som styrer samarbeidet på en slik måte at hvis noen har forlatt Norge og dratt til et annet land, kan man faktisk få bistand av det landet som bedriften er organisert i, til å sørge for at man får på plass det innkrevningssystemet man ønsker?

Jeg la merke til at representanten Lundteigen var veldig bekymret for at man nå overlater mer til domstolene. Dette huset er faktisk en del av maktfordelingsprinsippet. Vi er med på å lage og vedta lover og regler. Det gjør vi gjennom det dokumentet vi har til behandling nå. Så er det domstolene og andre instanser som skal sørge for at dette kommer på plass og blir iverksatt. Det er nettopp derfor vi

har denne behandlingen her i dag. Det er selvsagt slik at vi kan lage en stor EØS-debatt av det meste, for det er mange tusen direktiv som denne salen har vært med på å vedta, og det er ingen andre partier i denne sal som har sittet ved roret og innført så mange direktiv som partiet til Lundteigen. Da er det litt rart at når det kommer en sak som omhandler et verktøy mot arbeidslivskriminalitet, går man på denne talerstolen og forteller hvor galt det er. Det hadde vært ønskelig om representanten Lundteigen hadde sett på en del av de andre direktivene som er vedtatt i egen periode, da Senterpartiet satt i regjering.

Jeg er helt enig i at det er mye man kanskje har latt skli litt for fort igjennom i salen når det gjelder EØS, men dette dokumentet er et viktig dokument for å dra oss videre inn i framtiden, samarbeide med andre land med standardiserte løsninger. Det er ikke slik at Norge mister sine verktøy. Nei, vi får bare enda et verktøy til å sørge for å få på plass lik konkurransevne og lik mulighet til å kunne håndheve dette på en skikkelig måte. Det er det saken dreier seg om. Dette er ikke den store EØS-debattsaken. Det er et meget godt tiltak fra regjeringen.

Sveinung Rotevatn (V) [10:28:44]: Dagens tekst er fri bevegelse av arbeidskraft i Europa. Det er av stor viktighet for Europa, og det er av stor viktighet for Norge. Vi har vore gjennom ein høgkonjunktur i Norge, der vi har hatt svært stor tilstrømming av arbeidrarar frå andre land. Det har vore viktig for norsk økonomi, det har vore viktig for norske petroleumbaserte verksemdar, det har vore viktig for norsk offentleg sektor – det har vore viktig for alle dei plassane der dyktige europearar av ulik nasjonalitet går på jobb kvar einaste dag og gjer ein viktig jobb.

Når ein skal ha fri bevegelse av arbeidskraft, medfører det også nokre utfordringar. Det medfører utfordringar som handlar om å sørge for at ein har gode og trygge rettar, uavhengig av kor ein arbeider. Difor har vi utsendingsdirektivet, og difor får vi no handhevingsdirektivet, som sørger for at rettar som ein har som arbeidstakar som er utstasjonert, blir tekne vare på.

Det vi vedtek i dag, vil gjere det enklare for Arbeidstilsynet å følgje opp økonomiske sanksjonar i andre land. Det vil gje sterkare moglegheit til å føre tilsyn når det gjeld allmenngjeringsforskrifter og fleire andre grep som styrker arbeidstakarrettar. Difor må eg seie at det er ganske oppsiktsvekkjande å høyre saksordføraren – og lese merknadene frå hans parti og frå Sosialistisk Venstreparti – som altså går imot at ein skal få sterkare moglegheiter til å handheve arbeidstakarrettar. Det er vanskeleg å forstå. Men når eg høyrer på innlegget til saksordføraren, forstår eg litt meir likevel. Der handlar det ikkje om handhevingsdirektivet eller utsendingsdirektivet; det handlar om at Senterpartiet vil seie opp EØS-avtalen, at dei er imot at arbeidstakarar skal kunne bevege seg på tvers av landegrensar i Europa. Det er det det handlar om.

Eg må også seie at eg er overraska over Arbeidarpartiet, som heldigvis røystar for dette, men som likevel har tæl nok til å gå på talarstolen og angripe dei borgarlege partia, som saman med Arbeidarpartiet sikrar fleirtal for dette, som vi er heilt einige om er viktig. Kvifor gjer dei det, mens Arbeidarpartiets tidlegare og moglegvis framtidige regjeringspartnarar røystar imot, og seier at dei brukar reservasjonsretten? Det å bruke reservasjonsretten er ei moglegheit som ein har, men det er også noko som får kon-

sekvensar. Kva konsekvensar det vil få for norsk økonomi, norske arbeidsplassar og norske arbeidstakarar om Noreg her skulle bruke reservasjonsretten sin i EØS, er eit svært ope spørsmål.

Korleis vil dette bli dersom ein skulle få ei ny raud-grøn regjering? Er det slik at då er det Arbeidarpartiet som bestemmer, og at det Senterpartiet og SV i dag markerer, berre er markeringar? Eller er det slik at ein vil få ei genuin usikkerheit igjen om viktige reglar for Noreg og vårt viktige forhold til våre nærmaste naboar og allierte? Eg synest ikkje det er eit lite spørsmål.

Den saka vi skal vedta her i dag, er ei viktig sak. Det er godt at eit trygt og stort stortingsfleirtal røystar for. Eg synest det er urovekkjande at to av partia her røystar imot. Eg synest ikkje dei forklarar det på ein god måte, og eg synest heller ikkje det er ansvarleg verken på vegner av norsk arbeidsliv eller på vegner av norske interesser.

Kirsti Bergstø (SV) [10:32:34]: I denne saken er det viktig at vi ser på bakgrunnen, og at vi har en felles forståelse av bakgrunnen. Bakgrunnen er utstasjoneringdirektivet, vedtatt i 1996 etter mange år med dragkamper innad i EU. Dette direktivet var ment som en garanti for at utsendte arbeidstakere skulle få lønns- og arbeidsvilkår som gjaldt i vertslandet. Men hva skjedde? Jo, i 2007/2008 snudde EU-domstolen fullstendig opp ned på hvordan utsendingsdirektivet skulle forstås, da man fastslo at utsendte arbeidsinnvandrere ikke skulle sikres lønn som gikk utover den minstelønnen som fulgte av lover og tariffavtaler. Det som hadde vært et gulv for hva vertslandet kunne kreve av lønns- og arbeidsvilkår for utsendte arbeidsinnvandrere, ble gjort til et tak for hva som kunne kreves, og dermed var direktivet endret fra et direktiv som skulle hindre de aller groveste formene for lønnsdumping, til et direktiv som innebar en systematisk drivkraft for lønnsdumping. Vi så at disse dommene splittet EU-landene – mellom land som hadde arbeidsinnvandring, og land med utvandring – og skapte uholdbare situasjoner i arbeidslivet.

Vi vet at det er nesten to millioner utsendte arbeidstakere i EU, og veldig mange av dem har lønn og arbeidsvilkår som ligger langt under standardene i de landene de er sendt til. Det sørger EUs utstasjoneringdirektiv for. Det er en utvikling som er et direkte resultat av dommer som er falt i EU. Den nye tolkningen av utsendingsdirektivet er et provoserende klart eksempel på at EU-domstolen fra en dag til den neste kunne skyve til side norske tariffavtaler og norsk lovgivning for arbeidslivet. Og da er det klart at disse dommene utløste kraftige protester fra fagbevegelsen i mange EU-land. Dette er bakgrunnen. Bakgrunnen er en logikk som er fullstendig snudd opp ned, fra å være en beskyttelse til å være en drivkraft for en ødeleggelse av utviklingen av arbeidslivet. Det er det vi mener er erfaringen, når forhold som burde vært styrt politisk, avgjøres av EU-domstolene.

Så vet vi at EU-kommisjonen la fram et forslag til håndhevingsdirektiv for å roe ned situasjonen og en gang for alle avklare hvordan utsendingsdirektivet var å forstå. Men direktivet er preget av mange uavklarte forhold og vil nødvendigvis ikke gjøre situasjonen bedre. Også der har det kommet kraftige reaksjoner.

Det ble sagt i sted at det er uansvarlig ikke å ønske å implementere dette direktivet i Norge. Jeg vil si at uansvar-

ligheten ligger i det å ikke vite hva man faktisk gjør. Idet man ønsker en direktivtekst som er så full av uklårheter, godkjenner jo Stortinget at det er ESA, EU-kommisjonen og EU-domstolene som skal avgjøre hvordan utsendingsdirektivet skal håndteres og håndheves her. Det går vi imot. Vi går imot med åpne øyne å underlegge oss styring fra Brussel – vi går imot med åpne øyne å frasi oss ansvar og utvikling for arbeidslivet og for de grep vi kan ta for å bekjempe sosial dumping. Det mener vi er en ansvarlig politikk, og det skulle vi ønske at flere partier kunne støtte oss i, fordi det er så soleklare og entydige erfaringer vi har. Når utviklingen i arbeidslivet avgjøres av domstolene, er det arbeidsfolk som taper, og markedskreftene som vinner.

Statsråd Anniken Hauglie [10:37:28]: Regjeringen arbeider for et godt og seriøst arbeidsliv. Arbeidslivets spilleregler skal følges. Samtidig erfarer vi at useriøse og kriminelle aktører utgjør en stadig økende utfordring mot det seriøse arbeidslivet. Disse utfordringene må vi møte og bekjempe. Regjeringen la tidligere i uken fram sin reviderte strategi mot arbeidslivskriminalitet. Den er utarbeidet i dialog med partene. Strategien viderefører og forsterker innsatsen mot useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet.

Arbeidslivskriminaliteten er ofte knyttet til flere land, og utenlandske arbeidstakere er i mange tilfeller ekstra utsatt. Å gjennomføre håndhevingsdirektivet er nettopp et av flere viktige tiltak for å møte utfordringer knyttet til slik grenseoverskridende arbeidslivskriminalitet.

Formålet med håndhevingsdirektivet er å bedre etterlevelsen av reglene om lønns- og arbeidsvilkår for arbeidstakerne. Direktivet gir oss flere verktøy til dette arbeidet: mer og bedre informasjon om lønns- og arbeidsvilkår, mer samarbeid mellom myndigheter på tvers av landegrensene og handlingsrom til å innføre nye kontrolltiltak for å hindre omgåelser og brudd på norske regler om lønns- og arbeidsvilkår.

Jeg mener det er viktig med myndighetssamarbeid på tvers av landegrensene. Et styrket og mer effektivt samarbeid mellom Arbeidstilsynet og tilsynsmyndighetene i andre EØS-stater vil gjøre det lettere å oppdage useriøse aktører. Forslaget gir Arbeidstilsynet adgang til å innhente informasjon om utenlandske virksomheter på kortvarige tjenesteoppdrag i Norge, herunder om denne er lovlig etablert, og hvilke arbeidstakere som er ansatt i virksomheten.

Jeg er opptatt av at vi skal kunne avdekke og sanksjonere brudd på norske regler om lønns- og arbeidsvilkår på en rask og effektiv måte. Vi skal ikke lenger måtte sitte stille og se på at useriøse aktører unndrar seg ansvar ved bare å forlate Norge. Forslaget om å gjennomføre direktivets regler om samarbeid om innkreving på tvers av landegrensene vil gi norske myndigheter et mer effektivt virkemiddel til å kreve inn bøter, det være seg overtredelsesgebyrer eller tvangsmulkt som er ilagt utenlandske tjenesteytere på kortvarige tjenesteoppdrag i Norge.

Jeg vil også understreke at håndhevingsdirektivet gir oss handlingsrom til å innføre nye kontrolltiltak og virkemidler for å sikre at norske lønns- og arbeidsvilkår etterleveres. Direktivet nevner bl.a. at det er adgang til å innføre en registreringsplikt for utenlandske tjenesteytere. En slik registreringsplikt er også tatt inn i regjeringens reviderte strategi mot arbeidslivskriminalitet. Departementet er i

gang med å utrede om det bør innføres en slik registreringsplikt.

Jeg vil også peke på at direktivet ikke bare gir oss adgang til å innføre nye kontrolltiltak og virkemidler for at norske lønns- og arbeidsvilkår etterleves, det er viktig at vi også kan beholde de tiltakene vi allerede har, slik som godkjenningsordningen i renhold, HMS-kort og solidaransvaret i allmenngjøringsloven.

Regjeringens forslag til gjennomføring av håndhevingsdirektivet vil gi oss en felles europeisk plattform for å kunne bekjempe arbeidslivskriminalitet. At vi kan forene ressurser og tilsynsmyndigheter på tvers av landegrensene, gjør oss bedre i stand til å sikre et godt og seriøst arbeidsliv i Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A) [10:41:23]: Jeg vil bare presisere – for så vidt i tilknytning til Rotevatns innlegg – at der jeg var uenig med regjeringspartiene, var når de stemmer mot vårt forslag om å innføre registreringsplikt. Derfor er dette mitt spørsmål til statsråden, som nå sier – etter en lang prosess med dette direktivet, der innspillene om registreringsplikt har kommet i høringsrunden – at det skal startes utredning om registreringsplikt: Hva er grunnen til at regjeringa ikke kan – som f.eks. Danmark og andre land har gjort – innføre denne registreringsplikten, som særlig transportbransjen, men også andre deler av både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden er opptatt av å få gjennomført?

Statsråd Anniken Hauglie [10:42:03]: Det er riktig som representanten sier, at det er særlig transportnæringen som har kommet med den type innspill. Jeg tror det kan være fornuftig å ha den type registreringsplikt også, slik at vi får en bedre oversikt.

Det regjeringen har sagt, er at vi ønsker å utrede nærmere hvordan det skal gjøres, eller om man kan innføre denne registreringsplikten, og derfor er det også løftet inn i vår strategi for bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Jeg kan love representanten at vi skal jobbe raskt og effektivt med den utredningen, slik at vi kan komme raskt tilbake med hvordan vi eventuelt kan gjøre dette. Jeg er glad for at det åpnes opp for en mulighet i direktivet, og vi skal komme fort tilbake for å se på hvordan det kan gjennomføres.

Dag Terje Andersen (A) [10:42:43]: Takk for svaret. Slik jeg velger å tolke det statsråden sier, er det noe i retning av at den registreringsplikten skal gjennomføres. Betyr det da at Høyres og Fremskrittspartiets representanter i salen like godt kan stemme for vårt forslag?

Statsråd Anniken Hauglie [10:43:00]: Det betyr det ikke. Når jeg sier at vi skal utrede, betyr det at vi først må se på hvordan man skal gjøre det. Det er regjeringens ikke bare rett, men også plikt å utrede på en god måte hvordan man skal gjennomføre nye ordninger. Jeg tror det kan være mulig å gjennomføre det også, men før vi gjør det, vil vi utrede det grundig, slik at vi ser hvordan det eventuelt kan gjøres, og så vil vi komme tilbake med hvordan vi kan gjennomføre det.

Dag Terje Andersen (A) [10:43:24]: Grunnen til at vi har denne debatten, er egentlig utstasjoneringdirektivet. Det foregår nå diskusjoner i EU om bl.a. et punkt som er veldig viktig for oss, at utstasjonerte arbeidstakere skal ha samme lønns- og arbeidsvilkår som på det stedet de er utplassert. Det har vært norsk posisjon, og jeg vil si at særlig vårt naboland, med statsminister Stefan Löfven, men også en del andre sosialdemokratiske ledere, er pådriverer for å få mer plass til sosiale hensyn i regelverket, ikke minst på dette området.

Da er spørsmålet mitt: Hva gjør statsråden for å følge opp det som i hvert fall har vært en felles norsk-svensk posisjon, og som jeg også tror etter hvert er den danske posisjonen?

Statsråd Anniken Hauglie [10:44:10]: Det pågår nå mange viktige debatter i Europa om sosiale forhold og om hvordan man skal skape et mer seriøst og ryddig arbeidsliv. Et av de punktene som nå diskuteres mye, er nettopp det som representanten er inne på, lik lønn for likt arbeid på samme sted. Det er en del av de nye forslagene i EU-kommisjonens forslag til nytt utsendingsdirektiv.

Norges posisjon i den debatten har vært den samme som i Sverige og Danmark – i Danmark etter at de fikk tenkt seg litt om i fjor sommer – hvor det har vært en viktig inngang for oss, og det kommer til å være vår posisjon også framover. Det har jeg signalisert overfor mine europeiske kollegaer når jeg har deltatt i europeiske samlinger for europeiske sosialministre.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:45:04]: Først vil jeg gi statsråden honnør for en viktig ting. Statsråden sier at regjeringa arbeider for et seriøst arbeidsliv, samtidig som det blir stadig større utfordringer med å gjennomføre det. Det er ærlig sagt. Det trenger vi mer av fra statsråder på Stortingets talerstol.

Så sies det at en arbeider med en ny strategi. Strategier har vi mange av nå. Enhver demokratisk strategi bygger på en felles forståelse av virkeligheten. Det er veldig få som snakker om virkeligheten i denne sammenheng. Det som det er konflikt om internt i EU, er innholdet i utsendingsdirektivet og dermed også praktisering av det – og dermed også innholdet i håndhevingsdirektivet, som vi nå diskuterer. Når det er uenighet internt i EU om utsendingsdirektivet, må det jo bli uklart. Er ikke det rimelig?

Statsråd Anniken Hauglie [10:46:12]: EU er en organisasjon med 28 medlemmer. Det er åpenbart at det pågår store diskusjoner innad i en politisk organisasjon med medlemmer fra så mange land til stede. Det er diskusjoner som går mellom land, det er diskusjoner som går mellom de politiske blokkene i Europa. Men det er jo det som er så fantastisk med EU: Det er en politisk organisasjon hvor man har arenaer for å diskutere grenseoverskridende problemstillinger, som det er i landenes felles interesse å løse sammen. Jeg har deltatt på flere arenaer i Europa. Jeg møter kollegaer i flere land, og det pågår nå mange diskusjoner nettopp for å løse de felles europeiske og internasjonale utfordringene vi står overfor. Arbeidslivskriminalitet er én ting. Dette direktivet gir oss flere verktøy til det. Men det er også mange andre sosiale utfordringer, som utenforskap, sosial dumping, arbeidsledighet, som man nå

løfter sammen for å løse. Det mener jeg er bra, ikke negativt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:47:18]: For å ta vekk enhver tvil: Senterpartiet er sjølsagt for et sterkere internasjonalt samarbeid for å diskutere grenseoverskridende utfordringer.

Det som her er kjernen, er at det er direktiver som har innbakt en så stor uenighet – og dermed en stor uklarhet og en realitet som vi ser i norsk arbeidsliv i dag, og som vi også vil se framover så lenge dette systemet fungerer – at det ikke blir satt inn virkemidler, fordi det hele tida kan tolkes på forskjellig måte. Burde ikke statsråden snart fortelle at disse uenighetene og de ulike syn fører til at det regelverket som nå blir norsk lov, blir veldig vanskelig å operasjonalisere fordi det er sterkt motstridende interesser hos dem som i dette tilfellet skal praktisere det, enten det er Litauen, eksemplvis, eller Norge?

Statsråd Anniken Hauglie [10:48:21]: Representanten sier at Senterpartiet er for sterkere internasjonalt samarbeid. Jeg kan nesten ikke se for meg hvilken annen organisasjon som innebærer nettopp et så sterkt forpliktende samarbeid som det EU faktisk representerer, på et kontinent hvor vi har store interesser å ivareta. EU er en viktig handelspartner for oss, og det ville ha store konsekvenser om vi meldte oss ut av dette.

Jeg er ikke så bekymret over at det pågår politiske diskusjoner, og at man avdekker uenighet. Det som er viktig med det direktivet som vi i dag diskuterer, hvis vi skal holde oss til dagens debatt, er at direktivet gir oss flere verktøy, flere måter å bekjempe kriminalitet på, ivareta arbeidstakeres rettigheter på, enn det man hadde før, f.eks. ved innkreving av gebyr og tvangsmulkt. Før hadde man ikke mulighet til det i det øyeblikk den kriminelle aktøren forlot landet. Da sto Norge sjakkmat igjen. Med dette direktivet får vi nå mulighet, ved samarbeid med de andre landene, til nettopp å kunne inn drive mulkt og gebyr fra dem som forlot landet. Det er bra for Norge, det er bra for de andre europeiske landene, og det er bra for vårt felles arbeidsliv.

Presidenten: Replikskiftet er over.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:49:38]: Det spesielle i denne debatten er at svært få argumenterer ut ifra de faktiske forhold i arbeidslivet. Gjennom de siste 15 årene har det vært veldig klare besvergelses om at en skal ha et trygt og seriøst arbeidsliv, og så erfarer stadig flere at forholdene går i motsatt retning. Dette er senest dokumentert gjennom de tre riksrevisjonsrapportene om arbeidskriminalitet, om manglende innbetaling av skatter og avgifter og om sosial dumping i forbindelse med offentlige kontrakter.

Det at det pågår en diskusjon i EU, er sjølsagt viktig. Det pågår en diskusjon om innhold i utsendingsdirektivet – den har pågått lenge – og motsetningene innenfor de ulike EU-land kommer tydeligere og tydeligere fram. Samtidig skal en praktisere et utsendingsdirektiv fra 1996 som har så store svakheter at kommisjonæren for slike spørsmål i EU-kommisjonen sier at hvis det ikke kommer for-

bedringer her, innebærer det at det kommer sterke folkelige strømninger som vil føre til store endringer i det politiske systemet i EU.

Senterpartiets vurdering er at vi må ha folkevalgt kontroll over de sentrale spørsmålene som angår norsk arbeidsliv. Det er ingen fordel at vi her skal gi fra oss muligheten til å kontrollere dette, ved at vi oversender slike saker til domstoler som står utenfor norsk lov. Det er problemet.

Som SV sa, er det viktig at vi viderefører den gode tradisjonen som vi har hatt tidligere, og sikrer at vi kan ha nødvendige virkemidler i Norge som sikrer dette. Senterpartiets standpunkt i det store er at vi skal erstatte fri bevegelse med kontrollert bevegelse, og at vi dermed kan sikre at vi får gode forhold.

Videre: Representanten Wenstøb har sagt at en har et nordisk arbeidsliv og et globalt arbeidsmarked. Ja, men det sentrale er at for å sikre et rettferdig arbeidsliv og en rettferdig konkurranse mellom bedriftene må en ha en nasjonalstat som gir den svakeste et vern, og det er dette vi snakker om her. En må ha et vern som er under demokratisk folkevalgt kontroll i Norge, og det er kjernen i denne sak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:52:44]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Per Olaf Lundteigen og Kjersti Toppe om endring av arbeidsmiljøloven § 14-12 (2) fyrste punktum om tidsavgrensa innleige av arbeidsfolk (Innst. 173 L (2016–2017), jf. Dokument 8:16 L (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Kirsti Bergstø (SV) [10:53:41] (ordfører for saken): Jeg vil starte med å takke komiteen for et godt samarbeid om saken, og jeg vil også starte med å takke representantene Lundteigen og Toppe for å løfte en svært viktig sak ved å fremme representantforslaget som vi i dag behandler.

Fast ansettelse er grunnlaget for et godt arbeidsliv, det er tryggheten som den enkelte kan stå på i arbeidslivet, og det er grunnlaget for å organisere seg på arbeidsplassen, som igjen er et grunnlag for jevnbyrdige maktforhold og positive endringer i arbeidslivet. Derfor må tilknytning til arbeidslivet diskuteres. Ansettelsesformene – og premisene for dem – må opp til jevnlig debatt fordi vi ser en utvikling i arbeidslivet som ikke er heldig, og der nettopp det grunnleggende i faste ansettelser og forståelsen av hva det betyr, er truet.

Forslaget om konkrete endringer i arbeidsmiljøloven er fremmet for nettopp å presisere innholdet i loven, og det er viktig å nevne. Hensikten er å sikre at lovens intensjon følges. Tidligere har ord som «tillitsvalgt» og «tariffavtale» vært klokkeklare begreper. Nå ser vi stadig oftere at disse begrepene vannes ut og fortolkes ute på arbeidsplassene til det ugjenkjennelige, i arbeidsfolks disfavør. Dette ble også presisert under høringen om saken, der Fellesforbundet delte erfaringer om at midlertidig innleide erstatter fast ansatte, og at det ikke råder en felles oppfatning av hva som er en tariffavtale, eller hva som er en tillitsvalgt.

Arbeidsgiversiden på sin side støtter ikke forslaget vi har oppe til behandling i dag, men ønsker mer utredning og mer kunnskap. Det slående er at alle, uavhengig av farge på parti – regjeringsparti, støtteparti, opposisjonsparti, arbeidstakerside, arbeidsgiverside – er helt tydelige på én ting, og det er at loven skal leve opp til sin intensjon. Alle er enige om at useriøsitet skal bekjempes, og alle uttrykker enighet om viktigheten av faste ansettelser.

Da skulle jeg ønske at det var mulig å komme et skritt nærmere enn det vi ser ut til å gjøre i dag. Jeg skulle ønske det var mulig å gå et skritt lenger i lag enn det ser ut til ut fra innstillingen. Det er ikke første gang denne saken, denne tematikken, diskuteres av Stortinget, tvert imot. SV har tidligere fremmet et forslag om at nettopp en landsomfattende overenskomst skal ligge til grunn for innleie. Arbeiderpartiet har fremmet et forslag tilsvarende det vi behandler i dag. Det er stadig bekymringer knyttet til bruk av innleie, hvordan lovverket håndheves, og de uklarhetene som ligger der i dag. Da er det viktig å minne om at politikkenes mål ikke kan være å beskrive det som er problematisk, men å ville gjøre noe med det som man synes er problemene. Derfor har jeg en veldig tydelig oppfatning, og det er å gå videre fra problembeskrivelse til problemløsning i dagens debatt, og forhåpentligvis også i dagens avstemning.

Jeg vil til slutt ta opp forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Presidenten: Representanten Kirsti Bergstø har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Dag Terje Andersen (A) [10:58:44]: I denne saken kan jeg gi min tilslutning til det saksordføreren nå har redegjort for. Jeg vil bare komme med én tilføyelse til takksigelsene, og det er til saksordføreren, som har gjort en god jobb med saken.

Denne saken handler egentlig om noe veldig grunnleggende i samfunnet vårt, det at vi helt siden hovedavtalen av 1935 gjennom et tett utviklet samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene har etablert noen felles forståelser som utfordres, i dette tilfellet: Hva er tariffavtale? I andre tilfeller: Hva er fast ansettelse? Vi har gått rundt og trodd at da har man en fast jobb og en viss stillingsstørrelse og avtalt lønn. Det er heller ikke lenger en sannhet som ikke bestrides. Men, altså, i dette tilfellet begrepet «tariffavtale».

Når en ser eksempler på at enkelte utnytter det manglende juridiske presisjonsnivået i loven gjennom en – jeg holdt nesten på å si – såkalt arbeidsgiver og bare en arbeidstaker og lager et dokument som senere omtales som «tariffavtale», og som blir grunnlag for både innleie og i andre tilfeller andre unntak fra arbeidsmiljøloven, og vi ser

at lovens intensjon ikke ivaretas, må vi sørge for at loven blir presisert i tråd med lovens intensjon. For intensjonen med mulighetene til å leie inn arbeidskraft til arbeidstopper og den typen ting er noe helt annet enn det som har utviklet seg i deler av næringslivet ved bemanningsbransjen.

Vi har tidligere hatt felles forståelse av begreper som – som jeg nevnte – fast ansatte, tariffavtale og tillitsvalgt, men det blir altså stadig utfordret. Det er enkelte aktører som utfordrer det, og dessverre er det også litt mangelfullt, synes jeg, klart oppgjør med det i enkelte av arbeidsgivernes organisasjoner. Men blant mange deler av arbeidsgiversiden og en samlet fagbevegelse er det klart at en ønsker å holde fast ved de oppfatningene vi tidligere har hatt av begrepet «tariffavtale».

Partene i arbeidslivet har vært veldig engasjert også i denne saken. Nok en gang hører vi at regjeringa skal se på saken og utrede og vurdere. Men vi mener at utviklingen nå har gått så langt at det er på tide å gjøre den nødvendige lovendring. Og la meg presisere: Det er ikke den eneste tydeliggjøringen som er nødvendig i arbeidsmiljøloven. Jeg har nevnt eksemplet på fast ansettelse uten lønn mellom oppdrag som et annet begrep, ja kanskje rett og slett begrepet «arbeidstaker» i seg selv. Vi trenger flere endringer i arbeidsmiljøloven for å opprettholde den seriøsiteten i arbeidslivet som vi ønsker, men det ser ut som om det ikke kommer til å skje før etter regjeringsskiftet til høsten.

Stefan Heggelund (H) [11:02:50]: Jeg har også lyst til å begynne med å takke saksordføreren for godt samarbeid, og så har jeg selvfølgelig lyst til å knytte noen kommentarer til denne saken.

Ingen er uenig i at fast ansettelse skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Det er også grunnen til at fast ansettelse er hovedregelen i norsk arbeidsliv – ingen er uenig i det. Det er ikke slik at innleie eller midlertidige stillinger er hovedregelen i norsk arbeidsliv. Det er fast ansettelse som er hovedregelen i norsk arbeidsliv.

Ingen er uenig i at man må se på ulike tilknytningsformer til arbeidslivet. Ingen er uenig i det. Det er også derfor det gjøres. Det forsøkes på dette for å få økt kunnskap om ulike tilknytningsformer til arbeidslivet. Det er også derfor flertallet – Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre – skriver i merknadene at

«vi imøteser resultatene av et slikt forskningsprosjekt og mener eventuelle utfordringer i forbindelse med ulike tilknytningsformer til arbeidslivet må ses i sammenheng med hverandre».

Det er også en av begrunnelsene for hvorfor vi ikke støtter dette forslaget i dag.

Jeg har lyst til å protestere litt på denne virkelighetsforståelsen om at alt blir verre i norsk arbeidsliv. Det er ikke sånn. Vi har et veldig godt arbeidsmiljø i Norge, og det er mange grunner til at det er slik. Vi har et godt partssamarbeid, vi har et godt lovverk, vi har seriøse arbeidsgivere og gode fagforeninger. Alt dette henger sammen og er med på å bidra til at ni av ti nordmenn trives godt på jobb, og til at vi er flinke til å omstille oss i Norge – alle de positive tingene ved den norske modellen.

Det er ikke slik at innleie er det som preger norsk arbeidsliv. Det er riktig at vi ser utfordringer med innleie i enkelte bransjer – det tar man også tak i, dette forsøkes det

på – men det har ikke vært et rush av mange flere innleide nå enn det har vært tidligere. Dette ligger stabilt.

Man kjenner også igjen argumentasjonen fra forslagsstillerne – denne sentraliseringsiveren. Her ønsker man ikke at man skal kunne bestemme ting lokalt på arbeidsplassen, men det skal sentralstyres fra Oslo – noe som det er overraskende at Senterpartiet mener.

Saksordfører Kirsti Bergstø sier at hun skulle ønske at man sammen kunne gått et skritt lenger i dag. Men la det ikke være noen tvil: Forslagsstillerne – SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet – ønsker ikke at vi skal gå sammen om disse spørsmålene. De ønsker ikke konsensus rundt disse spørsmålene. De vil ha konflikt rundt disse spørsmålene. Det så vi også i debatten vi hadde om håndhevingsdirektivet nå nettopp, hvor det ble en sak – det ble det også i Klassekampen for litt siden – med denne registreringsplikten. Vi sier: Ja, dette utreder vi. Vi er ikke negative til det. Men man lager likevel en konflikt om det. Det er det samme når vi snakker om alle arbeidslivskriminalitetsspørsmål og alle spørsmål som gjelder sosial dumping.

Det er ikke noe ønske fra venstresiden om enighet og konsensus, og om at man skal finne gode løsninger sammen. Det er kun et ønske om å lage konflikt, fordi de tror det tjener deres partier. Så når vi i merknadene begrunner hvorfor vi er imot dette forslaget, blir vi beskyldt for ikke å ta de problemstillingene som eksisterer innenfor denne tematikken, på alvor, når det er akkurat det vi gjør, fordi vi mener at slike forslag må ses i sammenheng med hverandre, og fordi vi konstaterer at vi trenger mer kunnskap om det.

Så kom ikke og si at det er et ønske om enighet, konsensus, og at man skal finne gode løsninger sammen, for det er det ikke. Her er det et ønske om konflikt. Jeg skulle ønske at flere partier stemte med flertallet i dag, men jeg er i hvert fall glad for at flertallet stemmer som flertallet gjør.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:07:26]: Jeg vil starte med å takke representantene for å ta opp et viktig forslag og et viktig tema.

Jeg tror vi alle er enige om at faste ansettelser er hovedregelen, skal være hovedregelen og er viktig. Et samfunn som preges av mer midlertidighet og innleie, den type ting, er et dårligere samfunn enn et samfunn som klarer å ha faste ansettelser. Særlig for unge ser en utfordringer rundt om i Europa, der en velger å utsette å stifte familie, en klarer ikke å få kjøpt bolig, osv. Heldigvis er Norge annerledes, men hele tida å være opptatt av å sikre at faste ansettelser er hovedregelen, er viktig.

Jeg har også lest innstillinga med interesse. Vi kommer fra Kristelig Folkepartis side – for å gi en stemmeforklaring – ikke til å støtte forslaget som foreligger. Men samtidig er det bra at det gjennomføres forskning på feltet, for som foregående taler var inne på, er kunnskap positivt. Det er viktig å følge utviklingen, men vi vil ha mer kunnskap på bordet før vi eventuelt gjør endringer, for som flertallet skriver i merknadene, er det også noen positive sider ved innleie i dag. Det fyller et viktig behov for arbeidsgiverne, enten det er sykehus som trenger kompetanse umiddelbart, eller det er industribedrifter som, for å kunne takke ja til oppdrag, må kunne ha en viss fleksibilitet i antall ansatte. Men det er viktig å følge det nøye.

Så er det også en annen utfordring, og det er at en ser noen useriøse aktører på feltet. Det er kanskje det jeg er

mest bekymret for. Det er sosial dumping, og reglene følges ikke godt nok. Det er viktig at en gjennom satsingen på arbeidslivskriminalitet klarer å stoppe de useriøse aktørene, slik at de positive sidene ved bemanningsbransjen, som at arbeidsledige studenter får en inngangsport i samfunnet, og så kommer raskt ut i jobb, som resultater f.eks. fra NHO Service viser, ikke blir undergravd av at useriøse aktører får lov til å prege markedet.

Til slutt vil jeg få vise til at da vi behandlet vikarbyrådirektivet, hadde vi en diskusjon om noe av det samme, og da foreslo Kristelig Folkeparti garantilønn, slik at en ikke hadde fast ansettelse uten lønn. Det forslaget falt da, og jeg ser at det har vært litt endrede standpunkt knyttet til det forslaget. Men hele tida å være opptatt av problematikken vil jeg gi representantene bak forslaget ros for. Vi kommer likevel ikke til å støtte forslaget nå, men imøteser kunnskap, og jeg vil følge feltet nøye hele tida.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:10:38]: Jeg vil slutte meg til saksordførers orientering.

Forslaget fra Senterpartiet er en oppfølging av Dokument 8:32 L for 2015–2016 av 17. desember 2015, hvor vi foreslo at § 14-12 andre ledd ble opphevet. I innstillinga i saken, 210 L for 2015–2016 av 15. mars 2016, ble det grundig redegjort for saken fra Senterpartiets side. Situasjonen i dag er helt annerledes enn da loven ble vedtatt, for over 10 år siden. En betegnende dokumentasjon på det er det daværende statsråd Erna Solberg skrev i artikkelen «EØS-utvidelsen og overgangsordninger» av 23. februar 2004:

«Regjeringen mener at det neppe vil bli stor tilstrømning av arbeidstakere fra nye medlemsland til Norge.»

Vi er altså i en helt ny situasjon, som krever nye holdninger og dermed nye lovverk.

Det er ingen avgrensning i innleieadgangen, som påvirker norsk arbeidsliv negativt, og særskilt i enkeltbransjer mer enn i bygg og anlegg. Denne ikke avgrensede innleieadgangen påvirker altså norsk arbeidsliv negativt.

Fast ansettelse uten lønn mellom oppdrag har også vært debattert i forbindelse med Representantforslag 104 S for 2014–2015 og Innst. 368 S for 2014–2015, hvor vi ikke fikk flertall, og hvor det nå er fritt fram for bemanningsbransjens praksis med å tilby fast ansettelse uten lønn mellom oppdrag. Det burde være et tankekors for partiet Kristelig Folkeparti, i hvert fall.

Det som er saken i dette tilfellet, er spørsmålet om tariffavtaler. Som representanten Dag Terje Andersen sa, har det utviklet seg en praksis hvor en nærmest kan ta kontakt med en advokat og få en tariffavtale, og at det er greit i denne sammenhengen. Sånn skal vi ikke ha det. Vi er nødt til å ha ryddige forhold. Senterpartiet er for et klart regelverk når det gjelder tariffavtaler. Vi er klart for sterke, nasjonale organisasjoner, som dermed kan sikre at det er en jambyrdighet i maktfordelingen mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Så representanten Heggelund kan bare slå seg til ro med at det har vært Senterpartiets tradisjon – og er vår tradisjon – at på noen områder må en ha sentraliserte løsninger for å få gode vilkår for alle i Norge.

Jeg legger merke til at de som argumenterer mot forslaget, sier veldig lite om sakens faktum. De sier tvert imot at en trenger en sånn ordning, ikke minst for industribedrifter i distriktene. Det er vel for å kjæle litt med Senterpartiet at

en prøver seg på den varianten. Jeg kan bare forsikre om at vi er opptatt av ordentlige forhold over hele landet, også i distriktene, og ikke minst i jordbruket, hvor dette er veldig utbredt. Det er helt nødvendig for at det skal være attraktive arbeidsplasser også for norsk, dyktig og fagutdannet ungdom.

Dette er helt sentralt. Vi er nå i en situasjon med betydelig arbeidsledighet, og da er det ikke minst viktig å ha ordnede forhold. Vi vet at i forbindelse med utstedelse av D-nummer – altså nødvendig identifikasjon for dem som oppholder seg i Norge under seks måneder – viser det seg at omfanget av de personene som vi her snakker om, er svært stort. Derfor er det veldig viktig å få en oppklaring av det hele.

Bare til slutt: Det snakkes om at hovedregelen i norsk arbeidsliv er faste ansettelser. Det kommer nærmest som en besvergelse. Jeg har lyst til å ta fram et lite sitat fra et brev som Ketil Solvik-Olsen sendte til kontroll- og konstitusjonskomiteen den 13. desember 2016. Der spurte kontrollkomiteen:

«Hvor sterkt blir entreprenørselskapers egen kapasitet (egne ansatte og egne maskiner) vektlagt ved prekvalifisering og ved senere anbudskonkurranse?»

Svaret fra statsråden var:

«Når det gjelder krav om maskinkapasitet opplyser selskapet» – altså Nye Veier – «at det i prekvalifiseringen ikke ble stilt spesifikke krav om dette.»

Det var maskinkapasiteten – og så er det fast ansettelse. Der er svaret:

«I denne fasen av anskaffelsen stiller Nye Veier krav om at minimum 10 pst. av kontrakten skal utføres av egne ansatte.»

Det viser hva som er regelverket, hva staten praktiserer, hva som fører til at det blir stadig større behov for bemanningsselskaper, med den usikkerhet og den utrygghet som det skaper over hele landet.

Statsråd Anniken Hauglie [11:15:59]: I løpet av de siste årene har det vært mye debatt om bruk av innleie og hvordan det påvirker det norske arbeidslivet. Spesielt har byggebransjen fått mye oppmerksomhet, og representantforslaget inngår i denne debatten.

Konkret går forslaget ut på å endre arbeidsmiljøloven. Loven åpner for at virksomheter som er bundet av tariffavtale, kan inngå avtale med de tillitsvalgte lokalt om tidsbegrenset innleie fra bemanningsforetak. Det mener jeg er en positiv mulighet. Forslagsstillerne ønsker å begrense denne avtaleadgangen. Slik jeg forstår dette forslaget, skal bare virksomheter som er bundet av en landsomfattende tariffavtale, kunne inngå en slik avtale, og bare dersom denne landsomfattende tariffavtalen åpner for det.

Regjeringen er opptatt av å sikre et trygt og seriøst arbeidsliv, hvor faste ansettelser er hovedregelen. Dette er viktig både for den enkelte arbeidstaker og for å sikre en høy standard og kvalitet på produksjon av varer og tjenester. Samtidig er det også behov for noe fleksibilitet med hensyn til midlertidige ansettelser og innleie av arbeidskraft. I dagens situasjon, med betydelig omstilling i norsk næringsliv, er behovet for fleksibilitet stort. Dette skal imidlertid ikke bryte med hovedregelen om fast ansettelse.

Vi ser at bruken av innleie varierer mellom bransjer. Generelt er ikke innslaget av innleie stort i arbeidsmarkedet. Mellom 1,5 og 2 pst. av alle årsverk utføres av innleide

fra bemanningsforetak. Dette inkluderer også innleie fra utenlandske bemanningsforetak, men det har vært en vekst i innleie av arbeidstakere fra bemanningsforetak i bygg- og anleggsbransjen de siste årene, noe som også bekreftes av ferske tall fra Bemanningsbarometeret til NHO Service.

Både arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene har gitt uttrykk for at bedrifter med faste ansettelser skal være hovedmodellen. Det er samtidig forståelig at virksomheter har behov for å supplere bemanningen når oppgaver skal løses i et marked med svingende oppdragsmengde. Det er likevel ikke ønskelig at innleid arbeidskraft f.eks. skal utgjøre hoveddelen av arbeidsstyrken. Omfattende innleie kan også føre til ulike konkurransevilkår mellom virksomheter som bruker fast ansatte, og virksomheter som bruker innleide.

Jeg har vært opptatt av å følge nøye med på denne utviklingen og praksis med ut- og innleie av arbeidskraft og bruken av andre tilknytningsformer. Jeg har også vært opptatt av at dette må håndteres i god dialog med partene i arbeidslivet. Jeg mener at utviklingen nå tilsier at det er behov for en tettere dialog med partene for å få ytterligere oversikt over hvordan innleie benyttes, ikke minst i de mest utsatte bransjene. Dette vil også kunne bidra til en samlet vurdering av hvordan reglene er å forstå og eventuelle endringsbehov. Jeg har derfor satt i gang et arbeid med partene i arbeidslivet nå for å gjennomgå aktuelle spørsmål som gjelder innleie av arbeidskraft. Den 31. januar i år sendte jeg en invitasjon til hovedorganisasjonene. I første omgang har jeg bedt partene om å foreslå prioriterte tema på innleieområdet som bør behandles. Dette arbeidet inngår også i regjeringens reviderte strategi mot arbeidslivskriminalitet, som vi la fram mandag denne uken.

Jeg er enig med komiteens flertall i at det ikke er hensiktsmessig å endre arbeidsmiljøloven § 14-12 andre ledd, slik representantene har foreslått. Partene bør nå få muligheten til selv å peke på utfordringene, og så får vi eventuelt se hvilke løsninger vi kan foreslå.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A) [11:20:11]: Jeg skal bare forsikre statsråden om at det ikke ligger noe i forslaget om at det ikke skal være fleksibilitet ved behov i aktivitets-topper og den type ting ved bruk av vikarer og innleid arbeidskraft. Det er ikke det forslaget handler om. Forslaget handler om at det ikke skal kunne bli misbrukt, og derfor bringer vi partene inn i forholdet – ikke bare arbeidstakersiden, men arbeidstaker- og arbeidsgiversiden – i det å godkjenne at innleie skal foregå.

Dette forslaget har mange sider. Vi vet allerede at det utvikler seg uheldig praksis rundt omkring, det er ikke noen grunn til å undersøke det mer. Behovet for å rydde opp er tydelig, og det er egentlig bare for å få slått fast hva som er en tariffavtale, og hvem som er avtalepartnere. Men også på dette området er det sannn at regjeringa skal vente og se og skyve og utrede. Da er spørsmålet mitt: Ville ikke statsråden kunne være trygg på at det ble opprettholdt adgang til innleie, men at seriøse parter på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden får fullmakt til å godkjenne det og på den måten kvalitetssikre seriositeten ved innleie?

Statsråd Anniken Hauglie [11:21:29]: Forslaget handler om på hvilket nivå man skal kunne inngå denne

type avtaler. Min anbefaling i mitt brev til komiteen er at man lar de lokale få lov til å inngå denne type avtaler. Jeg mener at det er bra at den som vil merke konsekvensene av et vedtak, også skal få lov til å inngå avtalen. Så jeg synes det er positivt.

Men så er det, som representanten har vært innom, en del utviklingstrekk som er utfordrende i norsk arbeidsliv, og det er det også tverrpolitisk enighet om at er viktig å se på. Når jeg har sagt at jeg ønsker å følge utviklingen, er det fordi jeg har respekt for trepartssamarbeidet. Når det er uenighet mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden om hva som er utfordringen, og hva som er mulige løsninger, må jeg legge begge hensyn til grunn. Men nå har jeg sagt at jeg er nødt til å se nærmere på dette. Derfor har jeg også bedt partene om å komme med innspill med det for øye at vi skal kunne finne løsninger på det som er problemet, men samtidig sikrer det som vi alle ønsker å ha, nemlig nødvendig fleksibilitet.

Dag Terje Andersen (A) [11:22:42]: Som jeg allerede har gitt uttrykk for, synes jeg det er bra at når kravet blir intenst nok fra opposisjonen og fra den politiske debatten og fra arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene om at noe må gjøres, setter statsråden i gang en utredning. Det er vår erfaring at på området sosial dumping må regjeringa drives fra skanse til skanse. Men jeg vil allikevel stille spørsmålet når statsråden står her og sier at det er bra at det blir gjort lokale avtaler: Ja, det kan vi gjøre i tråd med nasjonale overenskomster, men mener statsråden det er bra hvis én person tiltar seg tittelen tillitsmann og på det grunnlaget skriver en såkalt tariffavtale uten at det er dekkende for dem som faktisk skal omfattes av regelverket?

Statsråd Anniken Hauglie [11:23:31]: «Arbeidstaker» er definert i arbeidsmiljøloven og «tariffavtale» er definert i arbeidstvistloven. Spørsmålet her handler om på hvilket nivå man skal kunne inngå avtaler om begrenset bruk av innleie. Jeg mener det er bra at det er den lokale bedriften som har muligheten til å kunne gjøre det, og det mener jeg man også skal fortsette med. Men samtidig, som flere har vært inne på i dag, er det også viktig å følge opp tilknytningsformene i arbeidslivet og se utviklingen av dem og konsekvensene av de ulike formene. Det gjør vi bl.a. gjennom flere forskningsoppdrag.

Så er det igangsatt et arbeid med partene for å se på bruk av innleie og særlig i de bransjene hvor dette er utfordring. Bruk av innleie er stort sett ikke en utfordring for norsk arbeidsliv. Det brukes i svært liten grad. Det har vært stabilt over veldig mange år. Men vi ser at det er en særlig utfordring i bygg og anlegg med stor bruk av innleie fra 2008 og framover bl.a. som en følge av stor arbeidsinnvandring. Nå ser vi også at antall arbeidsinnvandrere går ned, flere reiser hjem, og bruken er ganske stabil. Men det er dette vi nå skal sette oss ned sammen med partene og se på. Det blir ikke lange utredningsoppdrag, men nå ber jeg dem om å komme med konkrete innspill, og så får vi se hvordan vi skal følge opp det.

Dag Terje Andersen (A) [11:24:45]: Vi har – og vi kommer til å stå for – den linja at i Norge skal vi ha en veldig streng arbeidsmiljølov, og vi skal ha veldig vide fullmakter til unntak fra loven fra det organiserte arbeids-

livet. Det er den ordningen vi har hatt fram til nå, og det er den ordningen vi vil videreføre. Det som er problemet med situasjonen sånn som den er nå, er at den er mer gunstig for det uorganiserte arbeidslivet. Den stimulerer altså ikke til det organiserte arbeidslivets posisjon, og jeg lurer på om ikke statsråden ser det dilemmaet at de uorganiserte, og noen ganger useriøse, delene av næringslivet nå kan bruke dagens formulering og at det er derfor vi trenger å endre på den.

Statsråd Anniken Hauglie [11:25:33]: Jeg ser noen utfordringer med det. Og det er nettopp derfor jeg 31. januar sendte et brev til alle hovedsammenslutningene med innspill til hvordan man skal løse akkurat det som handler om innleie. Jeg ser at det er en utfordring. Men så er spørsmålet hvordan man skal håndtere den delen av innleievirksomheten man ikke vil ha, uten at man samtidig ødelegger for den delen av innleievirksomheten som jeg tror alle ønsker at man skal ha. Det er den balansen det er viktig at vi klarer å ivareta. Det er det jeg nå inviterer partene til å være med på, og jeg er helt sikker på at vi kommer til å komme fram til noen gode løsninger der. Partene har stått langt fra hverandre fram til nå, men jeg håper at vi kan se en bevegelse, at man kan finne løsninger som er ønskelige og praktikable for alle partene.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:26:33]: Saken gjelder § 14-12 i arbeidsmiljøloven, og den gjelder ikke § 14-12 første ledd, som handler om midlertidige ansettelser, det er en helt annen sak. Saken gjelder § 14-12 andre ledd, krav til fagorganisering.

Spørsmålet mitt gjelder: Hvilke krav stiller statsråden til en fagforening etter den lovteksten som er i dag – hvilke krav til aktivitet må det være i den fagforeningen?

Punkt to: Statsråden forteller om at den innleide arbeidskraften er av et svært lite omfang, 1,5–2 pst. av den totale arbeidsstyrken i Norge. Kan statsråden definere begrepet innleid arbeidskraft? Og kan statsråden komme med kilden til de tallene?

Statsråd Anniken Hauglie [11:27:23]: Her var det mange spørsmål i ett. Ja, det er riktig at omfanget av midlertidige ansettelser er 1,5–2 pst. Det har vært relativt stabilt over tid. Vi har sett noe økning det siste året, og hovedøkningen er innenfor undervisning, helse og omsorg. De siste kvartalstallene fra AKU viser at det er en utflating, og det er ut fra AKU-tallene man ser utviklingen av midlertidige ansettelser. Det som er noe av utfordringen med AKU-tallene, er at man ikke ser hvilken løshjemmel som ligger til grunn for den midlertidige ansettelsen. Men ut fra hva folk sier, er det 1,5–2 pst. Vi ser det bl.a. fra NHO Services rapporter. Så det har vært ganske stabilt.

I loven har man enten fast eller midlertidig ansatt. Hovedregelen skal være fast ansettelse. Regjeringen åpnet for å gjøre det lettere å ansette midlertidig, men også med begrensning av hvor lenge man kunne være midlertidig ansatt uten at man skulle få fast ansettelse. Så man åpnet opp noe, ja, men man hadde også en begrensning i lengde.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:28:31]: Ut fra svaret vil jeg be om å få kilden til 1,5–2 pst. skriftlig, spesielt når det blir gjort referanse til NHO Service.

Mitt neste spørsmål handler om faste ansettelser. Jeg viste til brevet fra statsråd Solvik-Olsen av 13. desember 2016 til kontrollkomiteen, hvor det altså står som premiss om dette, fra anbudskonkurranser fra Nye Veier, som er regjeringens flaggskip, at «minimum 10 pst. av kontrakten skal utføres av egne ansatte».

Hvordan vil statsråden si at det er i tråd med at hoveddelen skal være fast ansatte i selskapet?

Statsråd Anniken Hauglie [11:29:26]: Det er vanskelig for meg å skulle kommentere anbudspapirene til Nye Veier. De har jeg ikke sett. Man har nå strammet inn reglene for offentlige anskaffelser, med flere viktige endringer for bl.a. å hindre sosial dumping. Meg bekjent er Nye Veier blant dem som stiller krav om lønn mellom oppdrag, noe som i så fall vil være en klar begrensning.

Representanten Lundteigen stilte meg et spørsmål i sin første replikk som jeg ikke rakk å svare på, som bl.a. handlet om definisjonen av hva som er en arbeidstaker. Som jeg nevnte i mitt svar til representanten Dag Terje Andersen, er det definert i loven, på samme måte som «tariffavtale» er definert i arbeidstvistloven. Jeg har ikke den absolutte definisjonen helt present nå, men det er definert i de love-

Presidenten: Replikkordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [11:30:28]

Stortingets vedtak til lov om endringer i tinglysningsloven, inkassoloven og tvangsfullbyrdelsesloven mv. (teknologinøytralitet) (Lovvedtak 52 (2016–2017), jf. Innst. 171 L (2016–2017) og Prop. 6 L (2016–2017))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er da klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem ett forslag. Det er forslag nr. 1, fra Per Olaf Lundteigen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en registreringsplikt for utenlandske tjenesteytere i Norge».

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 56 mot 41 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 11.41.40)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om endringer i arbeidsmiljøloven (gjennomføring av håndhevingsdirektivet mv.)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. gjøres følgende endringer:

§ 1-7 fjerde ledd og nytt femte ledd skal lyde:

(4) *Departementet kan i forskrift gi regler om hvilke lønns- og arbeidsvilkår i lov eller i medhold av lov som skal gjelde for utsendte arbeidstakere, og nødvendige bestemmelser for å sikre etterlevelse av reglene, herunder bestemmelser om samarbeid med ansvarlige myndigheter i andre EØS-stater; vern og erstatning ved gjengjeldelse fra arbeidsgiver; kriterier for å avgjøre om utsendingen er reell, vederlag for innkvartering og krav til dokumentasjon.*

(5) *I forbindelse med gjensidig samarbeid mellom EØS-stater i samsvar med forskrift gitt med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 1-7 fjerde ledd og § 18-11 femte ledd, kan opplysninger gis til ansvarlige myndigheter i en annen EØS-stat uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.*

§ 18-6 første ledd skal lyde:

(1) *Arbeidstilsynet gir de pålegg og treffer de enkeltvedtak ellers som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelsene i og i medhold av § 1-7, kapittel 2 til kapittel 11 samt §§ 14-1 a, 14-5 til 14-8, 14-9 første ledd bokstav f andre punktum og første ledd siste punktum, 14-12 andre ledd andre punktum, 14-12 tredje ledd, 14-15 femte ledd, 15-2 og 15-15. Dette gjelder likevel ikke §§ 2-4, 2-5, 10-2 andre til fjerde ledd og § 10-6 tiende ledd.*

Ny § 18-11 skal lyde:

§ 18-11. *Gjensidig bistand ved innkreving av og underretning om økonomiske administrative sanksjoner*

(1) *Avgjørelser om økonomiske administrative sanksjoner og bøter ilagt av ansvarlig myndighet eller domstol i annen EØS-stat er bindende i Norge og kan fullbyrdes hvis avgjørelsen gjelder manglende overholdelse av nasjonale regler som gjennomfører EØS-avtalens vedlegg XVIII nr. 30 (direktiv 96/71/EF) om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting, eller direktiv 2014/67/EU om håndheving av direktiv 96/71/EF og om endring av forordning (EU) nr. 1024/2012 om administrativt samarbeid i informasjonssystemet for det indre marked, slik dette er innlemmet i EØS-avtalen, og avgjørelsen ikke kan påklages eller er rettskraftig.*

(2) *Pengekrav som følger av avgjørelse som nevnt i første ledd, kreves inn av Statens innkrevingsentral med mindre departementet bestemmer noe annet.*

(3) *Statens innkrevingsentral kan anmode ansvarlige myndigheter i andre EØS-stater om å kreve inn pengekrav som følger av vedtak som nevnt i arbeidsmiljøloven § 18-7 (tvangsmulkt) og § 18-10 (overtredelsesgebyr), og som oppfyller vilkårene i første ledd.*

(4) *Pengekrav som kreves inn i medhold av første ledd, tilfaller statskassen. Pengekrav som kreves inn i medhold av tredje ledd, tilfaller den EØS-stat som gjennomfører innkrevingen.*

(5) *Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om*

underretning om og fullbyrding av avgjørelser som nevnt i første og tredje ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 86 mot 11 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 11.42.10)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble bifalt med 86 mot 10 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 11.42.42)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt frem ett forslag. Det er forslag nr. 1, fra Kirsti Bergstø på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) gjøres følgende endring:

§ 14-12(2) første punktum skal lyde:

I virksomhet som er bundet av en landsomfattende tariffavtale kan arbeidsgiver og tillitsvalgte som til

sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder, inngå skriftlig avtale om tidsbegrenset innleie uten hinder av det som er bestemt i første ledd når slik innleie er hjemlet i en landsomfattende tariffavtale.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 56 mot 41 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 11.43.55)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:16 L (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantane Per Olaf Lundteigen og Kjersti Toppe om endring av arbeidsmiljøloven § 14-12 (2) første punktum om tidsavgrensa innleie av arbeidsfolk – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Sak nr. 3 er andre gangs behandling av lovvedtak og gjelder lovvedtak 52.

Det foreligger ingen forslag til anmerkninger, og Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Sak nr. 4 [11:44:46]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.45.

